

Soutěžní úřady v Evropské unii

Kdo rozhoduje o meritu věci a kolik existuje instancí přezkumu — postavení
ÚOHS v evropském srovnání

MODEL ROZHODOVÁNÍ O MERITU VĚCI — POČET STÁTŮ EU

18

kolegiální model

4

monokratický model

3

soudní model

2

zvláštní model

Věnek Bonuš

právník, Lobbio, z. s.

venek.bonus@lobbio.cz · lobbio.cz

31. 7. 2026

ČÁST 1

Úvod

Cílem této komparativní analýzy je zasadit institucionální podobu Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) do evropského kontextu. Analýza mapuje soutěžní úřady všech 27 členských států Evropské unie, Českou republiku nevyjímaje, ve dvou hlavních parametrech: kdo přijímá meritorní rozhodnutí (jediná osoba, kolegiální orgán či soud) a kolik existuje správních, resp. soudních instancí, které mohou rozhodnutí úřadu přezkoumat. Za soudní instanci se pro účely srovnání považuje každý stupeň soudní soustavy, k němuž lze podat řádný či mimořádný opravný prostředek (včetně stupně kasačního).

Ze srovnání plynou tyto hlavní závěry:

Evropským standardem je kolegiální rozhodování. V 18 z 27 států rozhoduje o meritu věci kolegiální orgán (komise, rada či senát), nikoliv jediná osoba. Ve třech dalších státech (Finsko, Malta, Rakousko) funguje **model soudní**: úřad meritorně rozhoduje omezeně nebo vůbec, zpravidla vede pouze vyšetřování a před soudem vystupuje v roli navrhovatele, tedy žalobce; o sankcích rozhoduje pouze soud. Zvláštní (smíšený) model mají dva státy (Dánsko a Irsko): kombinuje prvky monokratického i kolegiálního rozhodování s posílenou rolí soudní moci.

Monokratický model je ojedinělý a mimo ČR vždy doprovázený pojistkami. Rozhodování jedinou osobou se vedle České republiky vyskytuje pouze ve třech dalších státech (Estonsko, Polsko, Švédsko), prvky monokratického rozhodování obsahují i oba zvláštní modely, vždy však s výraznými pojistkami. **Klíčovou pojistkou je předchozí soudní povolení místního šetření.** Ve všech třech státech s monokratickým modelem soutěžního úřadu smí úřad provést neohlášené šetření u soutěžitele pouze na základě předchozího povolení soudu, který posuzuje důvodnost podezření i proporcionalitu zásahu a vymezuje rozsah šetření. Tuto podmínku Estonsko při implementaci směrnice ECN+ v roce 2025 dokonce rozšířilo – dříve se vyžadovala jen u prohlídek obydlí a mimo pracovní dobu, nyní platí pro všechna šetření. K tomu přistupují další záruky uplatňované v reálném čase, zejména procedura pro vyloučení dokumentů chráněných advokátní mlčenlivostí.

Česká republika je jediným státem Evropské unie, kde jediná osoba může nařídit místní šetření a současně rozhodnout o výsledku řízení ve druhém stupni. Předseda ÚOHS k místnímu šetření předchozí souhlas soudu nepotřebuje; soud jeho zákonnost posuzuje až následně, na základě zásahové žaloby. Ani ta v českém právu neexistovala až do roku 2016, kdy byla zavedena v reakci na odsuzující rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Delta pekárny*.¹

Druhá správní instance je výjimkou – a tam, kde existuje, ji zajišťuje kolegiální nebo nezávislý orgán.

Vedle České republiky existuje druhý správní stupeň v nějaké podobě jen ve třech státech: na Slovensku o opravném prostředku rozhoduje sedmičlenná rada, v Dánsku nezávislá odvolací komise vedená soudcem Nejvyššího soudu a v Nizozemsku kolegiální rada. Česká republika je tak jediným státem, v němž ve druhém správním stupni rozhoduje jediná osoba.

Kombinace, kterou představuje český model – monokratické rozhodování v obou správních stupních v rámci jediného úřadu, kdy v prvním stupni fakticky rozhoduje místopředseda a o rozkladu předseda – se nevyskytuje v žádném z ostatních 26 členských států. Český model je tak v evropském kontextu ojedinělý.

¹ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 2. října 2014 ve věci *DELTA PEKÁRNY a. s. proti ČESKÉ REPUBLICE* (stížnost č. 97/11).

ČÁST 2

Zjednodušená tabulka

Přehled všech 27 členských států Evropské unie ve dvou zkoumaných parametrech. Hvězdička odkazuje na poznámku pod tabulkou.

STÁT	MODEL ROZHODOVÁNÍ	SPRÁVNÍ INSTANCE	SOUDNÍ INSTANCE
Belgie	Kolegiální	1	2
Bulharsko	Kolegiální	1	2
Česká republika	Monokratický	2	2
Dánsko	Zvláštní model	2*	2*
Estonsko	Monokratický	1	3
Finsko	Soudní model	1*	2
Francie	Kolegiální	1	2
Chorvatsko	Kolegiální	1	1
Irsko	Zvláštní model	1	2
Itálie	Kolegiální	1	2
Kypr	Kolegiální	1	3*
Litva	Kolegiální	1*	2
Lotyšsko	Kolegiální	1	2
Lucembursko	Kolegiální	1	2
Maďarsko	Kolegiální	1*	2
Malta	Soudní model	1*	2
Německo	Kolegiální	1	2*
Nizozemsko	Kolegiální	2*	2
Polsko	Monokratický	1*	3
Portugalsko	Kolegiální	1	3
Rakousko	Soudní model	1*	2
Rumunsko	Kolegiální	1	2
Řecko	Kolegiální	1	2
Slovensko	Kolegiální	2	2
Slovinsko	Kolegiální*	1	2
Španělsko	Kolegiální	1*	2
Švédsko	Monokratický*	1	2

POZNÁMKY K TABULCE

Dánsko: Pokud má věc zásadní precedenční význam, lze podat odvolání přímo k Nejvyššímu soudu místo k vrchnímu soudu. Správní odvolání není povinné; proti meritornímu rozhodnutí lze podat rovnou žalobu k soudu.

Finsko: Úřad nemůže sám uložit pokutu; tu ukládá na jeho návrh Tržní soud. Zákazová a nápravná rozhodnutí však úřad vydává sám. Správní instancí se zde rozumí řízení před úřadem jako vyšetřovacím orgánem.

Kypr: Nejvyšší ústavní soud rozhoduje ve třetím stupni jen u nových právních otázek širšího veřejného významu nebo při protichůdné praxi odvolacího soudu.

Litva: Správní odvolání je přípustné pouze proti úkonům zaměstnanců a úředníků úřadu, nikoli proti rozhodnutím Rady.

Maďarsko: Správní přezkum existuje pouze proti rozhodnutí vyšetřovatele; proti meritornímu rozhodnutí Soutěžní rady je přípustný pouze soudní přezkum.

Malta: Správní instancí se zde rozumí řízení před úřadem jako vyšetřovacím orgánem.

Německo: U větších společností zákon počítá přímo s odvoláním ke Spolkovému soudnímu dvoru (BGH), přičemž spolkové země mají jurisdikci v čistě místních věcech.

Nizozemsko: Institut námítky odpovídá českému rozkladu; jde o interní přezkum před vstupem do správního soudnictví.

Polsko: Autoremedura předsedy je možná při podání odvolání; soud pro hospodářskou soutěž je specializovaný varšavský soud.

Rakousko: Úřad je pouze vyšetřovacím orgánem; meritorně rozhodují kartelové soudy. Správní instancí se zde rozumí řízení před úřadem jako vyšetřovacím orgánem.

Slovinsko: O porušení i o pokutě pro podnik rozhoduje kolegiální senát (celá Rada) v jednotném správním řízení; o přestupcích odpovědných fyzických osob rozhoduje monokraticky ředitel.

Španělsko: Správní přezkum existuje pouze proti úkonům vyšetřovacího orgánu (Dirección de Competencia) v průběhu vyšetřování; rozhoduje o něm Rada. Proti meritornímu rozhodnutí Rady je přípustný pouze soudní přezkum.

Švédsko: Do novely účinné od 1. března 2021 rozhodoval o pokutách na návrh úřadu soud; od novely rozhoduje úřad, v jehož čele stojí generální ředitel.

ČÁST 3

Popis jednotlivých zemí

Státy jsou uvedeny v abecedním pořadí. U každého z nich je zachycen model rozhodování o meritů věci a počet správních a soudních instancí.

Belgie

Autorité belge de la concurrence (ABC)

Model: kolegiální • Správní instance: 1 • Soudní instance: 2

Rozhodnutí přijímá kolegiální orgán – Competition College, tvořený předsedou a dvěma dalšími členy vybranými z 18 jmenovaných členů. Managing Board plní správní a organizační funkce; auditoři vedou vyšetřování a předkládají návrhy, avšak sami nerozhodují. Správní opravný prostředek neexistuje; ABC je jednoinstančním správním orgánem. Soudní přezkum je možný u Marktenhof (specializovaný soud pro hospodářské záležitosti), který přezkoumává jak právní, tak skutkový stav, a dále kasační stížností k Hof van Cassatie.²

Bulharsko

Komisija za zashtita na konkurencijata (KZK)

Model: kolegiální • Správní instance: 1 • Soudní instance: 2

Rozhodnutí přijímá kolegiální sedmičlenná komise složená z předsedy, dvou místopředsedů a čtyř členů, které volí a odvolává Národní shromáždění. Komise rozhoduje veřejným hlasováním většinou čtyř hlasů, přičemž nesouhlasící člen přikládá odlišné stanovisko; komise zjišťuje porušení a ukládá peněžité sankce až do 10 % obrátu. Řízení zahajuje předseda a vyšetřování provádí pracovní tým z administrativy komise pod dohledem určeného člena komise. Správní opravný prostředek zákon nepřipouští; rozhodnutí se napadá ve správním soudnictví a přezkum je dvouinstanční.³

Česká republika

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS)

Model: monokratický • Správní instance: 2 • Soudní instance: 2

Rozhodování je monokratické v obou správních stupních. V prvním stupni rozhoduje formálně „Úřad“; podle interních předpisů rozhodnutí fakticky přijímá místopředseda pro ochranu hospodářské soutěže. O rozkladu rozhoduje předseda ÚOHS; rozkladová komise má pouze poradní roli a předseda není jejím návrhem vázán.⁴ Soudní přezkum je dvouinstanční: žalobu projednává Krajský soud v Brně, proti jeho rozhodnutí je přípustná kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu.⁵

² K tomu blíže čl. IV. 16–38 Wetboek van economisch recht k organizaci, čl. IV. 39–73 k postupu v řízení a čl. IV. 87 a n. k řízení proti rozhodnutí správního orgánu.

³ Zakon za zashtita na konkurencijata: postavení komise čl. 3, složení a funkční období čl. 4 odst. 1, pravomoci čl. 8, opravné prostředky čl. 64.

⁴ § 152 odst. 1 a 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (proti rozhodnutí ústředního správního úřadu lze podat rozklad, o němž rozhoduje vedoucí tohoto úřadu); § 152 odst. 3 téhož zákona (návrh na rozhodnutí předkládá rozkladová komise). K postavení předsedy a místopředsedů srov. § 1 odst. 3 a § 1a zákona č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

⁵ § 7 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (věcná příslušnost krajského soudu; místní příslušnost se řídí sídlem správního orgánu, který rozhodl v prvním stupni – ÚOHS sídlí v Brně); § 12 a § 102 a n. téhož zákona (kasační stížnost, o níž rozhoduje Nejvyšší správní soud).

Na rozdíl od ostatních monokratických modelů není místní šetření podmíněno předchozím soudním povolením; postačí pověření vydané v rámci Úřadu.⁶ Soudní kontrola nastupuje až následně, formou zásahové žaloby – a i ta je výsledkem vnějšího tlaku: Evropský soud pro lidská práva shledal v roce 2014 ve věci Delta pekárny porušení čl. 8 Úmluvy, neboť soutěžitel neměl účinný prostředek obrany proti průběhu šetření, a zákonodárce reagoval až novelou účinnou od 18. října 2016.⁷

Dánsko

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (KFST) / Konkurrencerådet

Model: zvláštní • Správní instance: 2 • Soudní instance: 2

Systém zahrnuje dva oddělené orgány: Úřad (KFST) a Radu. V čele Úřadu stojí ředitel, kterého jmenuje ministr hospodářství po vyjádření Rady. Radu (sedm členů jmenovaných ministrem hospodářství na čtyři roky) tvoří odborníci na hospodářskou soutěž, zástupci podnikatelského prostředí a ochrany spotřebitele. Rozhodnutí podle zákona zásadně přijímá Úřad, který rovněž rozhoduje o zahájení a vedení šetření; Rada má celkovou odpovědnost za aplikaci zákona Úřadem a sama rozhoduje ve věcech principiálního nebo zvlášť velkého významu. Výrok o porušení a nápravná opatření (příkazy, závazky) tak mají povahu správního rozhodnutí; peněžité sankce však mají podobu civilních pokut, které na návrh Úřadu ukládá soud (v prvním stupni Námořní a obchodní soud), a Úřad je může uložit sám jen administrativním příkazem v případech, kdy soutěžitel porušení uzná. Jde proto o zvláštní model spojující prvky monokratického i kolegiálního uspořádání s posílenou rolí soudní moci. Správní odvolání se podává k Odvolací komisi, složené ze soudce Nejvyššího soudu, dvou právníků a dvou ekonomů. Soudní ochrana je možná u Námořního a obchodního soudu, příp. odvoláním k vrchnímu soudu.⁸ Jedná-li se o rozhodnutí ve věci samé, lze podat žalobu i bez předchozího správního odvolání. Má-li věc zásadní precedenční význam, lze se odvolat místo k vrchnímu soudu přímo k soudu nejvyššímu.⁹

Estonsko

Konkurentsiamet (KA)

Model: monokratický • Správní instance: 1 • Soudní instance: 3

V čele úřadu stojí předseda, který určuje pravomoci jednotlivých úředníků. Jde o monokratický model; správní přezkum neexistuje, úřad je jednoinstanční.¹⁰ Soudní přezkum tvoří dvě řádné instance (okresní a krajský správní soud), přičemž mimořádně je přípustná i kasace k Nejvyššímu soudu.¹¹

Monokratické rozhodování je vyváжено pojistkami opírajícími se o moc soudní. Prohlídku smí úřad provést jen na základě předchozího soudního povolení; správní soud posuzuje splnění zákonných předpokladů i proporcionalitu prohlídky a v povolení vymezí rozsah prohlídky a k jakým údajům je přístup povolen.¹² Novela účinná od července 2025, kterou Estonsko provedlo směrnicí ECN+, tuto podmínku rozšířila: dosud se povolení vyžadovalo jen u prohlídek obydlí či prostor mimo pracovní dobu, nyní je nezbytné

⁶ § 21f zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže.

⁷ § 21f odst. 7 téhož zákona, ve znění zákona č. 293/2016 Sb., účinném od 18. 10. 2016. Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 2. 10. 2014, DELTA PEKÁRNÝ a.s. proti České republice, stížnost č. 97/11. K vazbě mezi rozsudkem a novelou srov. FERFECKÝ, J. – HALML, F. K přezkumu místních šetření ÚOHS: analýza aktuálního přístupu správních soudů. Právní prostor, 2020; obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu publ. pod č. 3862 Sb. NSS. Je třeba dodat, že ESLP nepožadoval zavedení předchozího soudního povolení – připustil, že nedostatky lze zhojit i následnou soudní kontrolou, je-li dostatečně kvalitní a široká; Česká republika však zvolila právě tuto minimalistickou variantu.

⁸ § 14 Konkurrenceoven (jmenování ředitele Úřadu a složení Konkurrencerådet), § 15 (rozdělení pravomocí mezi úřad a Radu), § 16 a § 16a (příkazy a závazky), § 20 (odvolání ke Konkurrenceankenævnet); civilní pokuty na návrh úřadu ukládá soud (§ 23 a § 24a), administrativní příkaz při uznání § 23j.

⁹ Úřad pro ochranu hospodářské soutěže a spotřebitele v Dánsku:

<https://kfst.dk/konkurrenceforhold/om-konkurrencesager/retssikkerhed-i-konkurrencesager>

¹⁰ K tomu § 53(5) odst. 5, § 53(15), § 53(29) a § 73(18) Konkurentsiseadus.

¹¹ Konkurentsiamet: <https://www.konkurentsiamet.ee/en/news/supreme-court-upheld-competition-authority-injunction-regard-ou-lehepunkt>

¹² Konkurentsiseadus, ve znění zákona publ. RT I, 05.07.2025, 1 (účinnost 6. 7. 2025). Text dostupný na <https://www.riigiteataja.ee/akt/105072025001>

vždy.¹³ Soutěžitel může též požadovat vyloučení informací chráněných advokátní mlčenlivostí a spor předložit správnímu soudu.¹⁴

Finsko

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV / FCCA)

Model: soudní (vyšetřovací orgán) • Správní instance: 1 • Soudní instance: 2

Jde o soudní model: úřad v čele s generálním ředitelem nemůže sám uložit pokutu — tu ukládá na jeho návrh Tržní soud (markkinaoikeus). Úřad sám vydává zákazová a nápravná rozhodnutí a činí závazky závaznými. Pravomoci ředitele jsou navíc omezeny tím, že ve věcech ochrany spotřebitele rozhoduje ombudsman pro ochranu spotřebitele. Úřad se v soutěžní oblasti člení na tři útvary dohledu nad soutěží, útvar kontroly fúzí, útvar soutěžní neutrality a dohledu nad veřejnými zakázkami a útvar mezinárodních soutěžních záležitostí; průřezově působí tým ekonomů, který zpracovává ekonomické analýzy jako podklad pro rozhodování.¹⁵ Dle veřejně dostupných informací návrhy připravují právě tyto útvary, přičemž zákon tuto strukturu předpokládá pouze na podzákonné úrovni.¹⁶ Návrhy úřadu jsou *de facto* žalobními návrhy; návrhy na potrestání či jiné návrhy se zasílají soudu.¹⁷ Soudní přezkum je dvouinstanční: v první instanci rozhoduje tržní soud, přípustné je odvolání k Nejvyššímu správnímu soudu.¹⁸

Francie

Autorité de la concurrence (AdIC)

Model: kolegiální • Správní instance: 1 • Soudní instance: 2

Jde o kolegiální orgán (17 osob) rozhodující v plénu, sekcích či výborech. Ve specifických věcech může rozhodovat samostatně předseda nebo místopředseda; do řízení může vstoupit i ministr.¹⁹ Orgán tvoří předseda, čtyři místopředsedové a 12 členů, z nichž šest pochází z Conseil d'État, Cour des comptes nebo z univerzit a šest z podnikatelského či spotřebitelského prostředí.²⁰ Výbory a sekce tvoří nejméně tři osoby; vyšší počet může stanovit předseda.²¹ Opravný prostředek je pouze soudní, a to k Pařížskému odvolacímu soudu. Proti jeho rozhodnutí je možné se dále bránit, avšak pouze v otázkách právního posouzení.²²

Chorvatsko

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (AZTN)

Model: kolegiální • Správní instance: 1 • Soudní instance: 1

Rozhoduje kolegiální Rada, tvořená pěti členy včetně předsedy, kteří jsou voleni parlamentem. Správní opravný prostředek přípustný není. Soudní přezkum je jednoinstanční; žalobu projednává přímo Vysoký správní soud Republiky Chorvatsko (Visoki upravni sud).²³

¹³ Tamtéž; k rozsahu změny srov. přehled advokátní kanceláře Sorainen: <https://www.sorainen.com/et/valjaanded/muudatused-konkurentsiseaduses-suurem-koostookohustus-ja-korgemad-karistusmaarad/>

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ FCCA: <https://www.kkv.fi/tietoa-virastosta/>

¹⁶ FCCA: <https://www.kkv.fi/blogit/kkv-blogi/miten-kilpailunrajoitusten-tutkinta-on-organisoiu-kkvssa/>

¹⁷ § 9a, 12 Kilpailulaki (948/2011).

¹⁸ § 49b téhož zákona.

¹⁹ L461-1 – L461-3 Code de commerce.

²⁰ Blíže AdIC: <https://www.autoritedelaconurrence.fr/en/college>

²¹ R461-6 téhož zákona.

²² L464-8 téhož zákona.

²³ Čl. 27–30 Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja k organizaci. Nepřípustnost správního odvolání a přípustnost žaloby k Vysokému správnímu soudu stanoví zákon u jednotlivých typů rozhodnutí (srov. např. čl. 36 odst. 4).

Irsko

Competition and Consumer Protection Commission (CCPC)

Model: zvláštní • Správní instance: 1 • Soudní instance: 2

Vyšetřování vede CCPC (instituce řízená kolegiální komisí), která po vydání výhrad postoupí věc nezávislému úředníkovi (adjudication officer). O porušení rozhoduje tento jediný nezávislý úředník, nikoli komise CCPC, a může uložit nápravná opatření i peněžitou sankci. Sankce však nabývá účinnosti až po potvrzení High Court, který je vázán skutkovými zjištěními úředníka a zasahuje jen při zjevném zásadním právním pochybení nebo při nepřiměřenosti sankce. Proti rozhodnutí se lze odvolat k High Court a dále ke Court of Appeal; fyzické osoby a nejzávažnější delikty se stíhají trestně u soudů. Jde tedy o zvláštní model, v němž o meritu rozhoduje samostatný nezávislý úředník oddělený od vyšetřovatele a sankce jsou podmíněné soudním potvrzením – tedy s posílenou rolí soudní moci.²⁴

Itálie

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (AGCM)

Model: kolegiální • Správní instance: 1 • Soudní instance: 2

Rozhodnutí přijímá kolegiální tříčlenná komise (předseda a dva členové), jmenovaná na základě dohody mezi předsedou Sněmovny a předsedou Senátu. Správní opravný prostředek zákon nepřipouští. Rozhodnutí úřadu jsou přezkoumatelná ve správním soudnictví; soudní přezkum je dvouinstanční (TAR Lazio a Consiglio di Stato).²⁵

Kypr

Epitropi Prostatias Antagonismou (Commission for the Protection of Competition, CPC)

Model: kolegiální • Správní instance: 1 • Soudní instance: 3

Rozhoduje kolegiální Výbor, složený z předsedy a dalších čtyř členů jmenovaných vládou. Výbor sám ve správním řízení konstatuje porušení a ukládá správní pokuty. Výbor může v souladu s obecnými zásadami správního práva na žádost i z vlastního podnětu své rozhodnutí zrušit nebo změnit; nejde však o řádný opravný prostředek a správní odvolání zákon nepřipouští.²⁶ Rozhodnutí se napadá správní žalobou u správního soudu; proti jeho rozsudku je přípustné odvolání ke správnímu odvolacímu soudu a výjimečně i odvolání k Nejvyššímu ústavnímu soudu jako soudu třetího stupně.²⁷

Litva

Konkurencijos taryba (LCC)

Model: kolegiální • Správní instance: 1 • Soudní instance: 2

Rozhoduje kolegiální Rada, složená z předsedy a čtyř členů jmenovaných prezidentem na návrh vlády na šest let, přičemž opakování mandátu je omezeno na dvě po sobě jdoucí období.²⁸ Správní odvolání je možné pouze proti úkonům zaměstnanců a úředníků,²⁹ proti rozhodnutí Rady je přípustná pouze soudní

²⁴ Competition Act 2002 ve znění Competition (Amendment) Act 2022: postoupení věci nezávislému adjudication officer § 15M, jmenování a nezávislost § 15O–15P, rozhodnutí o porušení § 15X, nápravná opatření a peněžitá sankce § 15Z a § 15AA a násl., povinné potvrzení sankce High Court § 15AZ, odvolání § 15AY (High Court) a § 15AAB (Court of Appeal); trestní stíhání fyzických osob § 6–7. Organizaci CCPC upravuje Competition and Consumer Protection Act 2014.

²⁵ Čl. 10 a čl. 33 zákona č. 287/1990; snížení počtu členů kolegia z pěti na tři provedl čl. 23 odst. 1 nařízení s mocí zákona č. 201/2011, převedeného zákonem č. 214/2011.

²⁶ Čl. 9 a 33 a 50 zákona o ochraně hospodářské soutěže z roku 2022.

²⁷ Čl. 146 Ústavy a čl. 13 zákona o zřízení a fungování správního soudnictví z roku 2015 (131(I)/2015), ve znění reformy soudnictví z 1. 7. 2023 a 21. novely Ústavy (č. 2) z roku 2025.

²⁸ Čl. 19 Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymas.

²⁹ Čl. 32 téhož zákona.

ochrana ve správním soudnictví, přičemž u některých rozhodnutí je možné i odvolání k Nejvyššímu správnímu soudu.³⁰

Lotyšsko

Konkurences padome (Rada pro hospodářskou soutěž, CP)

Model: kolegiální • Správní instance: 1 • Soudní instance: 2

Rozhoduje kolegiální Rada, tvořená pěti členy (včetně předsedy) jmenovanými vládou; opakování mandátu je přípustné.³¹ Správní odvolání je nepřípustné, je však možné se bránit u soudu, kde o věci rozhodují tři soudci. Proti jejich rozhodnutí je přípustná kasační stížnost.³²

Lucembursko

Autorité de la concurrence du Grand-Duché de Luxembourg (ACDL)

Model: kolegiální • Správní instance: 1 • Soudní instance: 2

Rozhoduje kolegiální orgán (Collège) složený ze šesti permanentních členů — předsedy, místopředsedy a čtyř řadových členů — a z nejméně šesti náhradníků, z nichž alespoň jeden je z moci soudní. Vyšetřování vede oddělený vyšetřující poradce (conseiller instructeur); o věci samé, včetně uložení pokuty až do výše 10 % celosvětového obrátu, rozhoduje Collège.³³ Proti rozhodnutí je možné se odvolat ke správnímu soudu;³⁴ správní soudnictví je dvouinstanční.³⁵

Maďarsko

Gazdasági Versenyhivatal (GVH)

Model: kolegiální • Správní instance: 1 • Soudní instance: 2

Ve věcech nezbytných opatření může rozhodovat přímo vyšetřovatel; ve většině věcí však rozhoduje kolegiální Soutěžní rada v tříčlenných, resp. pětičlenných senátech.³⁶ Správní opravný prostředek existuje pouze proti rozhodnutí vyšetřovatele; rozhoduje o něm Soutěžní rada. Proti meritornímu rozhodnutí je přípustný soudní přezkum, případně lze proti rozhodnutí soudu první instance podat i kasační stížnost.³⁷

Malta

Office for Competition (OC) / MCCA

Model: soudní (vyšetřovací orgán) • Správní instance: 1 • Soudní instance: 2

Jde o soudní model: v čele úřadu stojí generální ředitel, jehož výstupy mají *de facto* povahu žalobních návrhů – o konkrétních pokutách a nápravných opatřeních rozhoduje Civil Court. Správní přezkum je z povahy věci vyloučen. Soudní ochrana je možná formou odvolání ke Court of Appeal.³⁸

³⁰ Čl. 26 a 27 téhož zákona.

³¹ Čl. 5 odst. 2 Konkurences likums.

³² Čl. 8 odst. 2 téhož zákona.

³³ Loi du 30 novembre 2022 relative à la concurrence, která s účinností od 1. ledna 2023 zrušila a nahradila loi du 23 octobre 2011 relative à la concurrence: status Úřadu čl. 6, složení Collège čl. 11, pravomoci Collège čl. 16

³⁴ Čl. 63 téhož zákona.

³⁵ Ministerstvo spravedlnosti Lucemburska: <https://justice.public.lu/fr/organisation-justice/juridictions-administratives.html>

³⁶ § 48 1996. évi LVII. törvény a tisztességtelen piaci magatartás és a versenysértő tilalmáról.

³⁷ § 82 a 83 téhož zákona.

³⁸ Blíže k tomuto čl. 3(3), 14(1) Malta Competition and Consumer Affairs Authority Act.

Německo

Bundeskartellamt (BKartA)

Model: kolegiální • Správní instance: 1 • Soudní instance: 2

Jde o kolegiální model: rozhodnutí přijímají rozhodovací oddělení složená ze tří osob. Spolkový kartelový úřad má obecnou příslušnost; spolkové země mají jurisdikci pouze ve věcech nepřesahujících jejich hranice.³⁹ Oddělení zřizuje ministerstvo; jednací řád vydává předseda úřadu, podléhá však schválení ministerstva. Počet oddělení tak závisí na rozhodnutí ministerstva – v současnosti jich je 13.⁴⁰ Proti rozhodnutí úřadu se lze do jednoho měsíce odvolat k vrchnímu zemskému soudu. Proti právnímu posouzení soudu nebo proti zamítnutí je možné se dále odvolat ke Spolkovému soudnímu dvoru.⁴¹ U větších společností však zákon počítá přímo s odvoláním ke Spolkovému soudnímu dvoru.⁴²

Nizozemsko

Autoriteit Consument & Markt (ACM)

Model: kolegiální • Správní instance: 2 • Soudní instance: 2

Rozhoduje kolegiální orgán složený ze tří členů (včetně předsedy). Předseda je jmenován na sedm let, ostatní členové na pět let; opětovné jmenování je přípustné.⁴³ Podle obecného správního předpisu je přípustná námitka, o níž rozhoduje též správní orgán, který vydal původní rozhodnutí – institut tak odpovídá českému rozkladu.⁴⁴ Následně je otevřeno dvouinstanční správní soudnictví.⁴⁵

Polsko

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK)

Model: monokratický • Správní instance: 1 • Soudní instance: 3

Polský úřad je monokratický, předseda má *de facto* postavení ministra (je ústředním orgánem státní správy).⁴⁶ Opravný prostředek směřuje přímo k Soudu pro ochranu hospodářské soutěže a spotřebitelů (SOKiK), specializovanému varšavskému soudu. Je-li podáno odvolání, může předseda rozhodnout autoremedurou.⁴⁷ Proti rozhodnutí soudu první instance je – ve většině případů – přípustné odvolání a kasační stížnost.⁴⁸

Také zde je monokratické rozhodování vyváжено soudní kontrolou nejinvazivnějších úkonů. Prohlídku smí předseda úřadu provést jen s předchozím souhlasem SOKiK, který není formalitou – v letech 2018–2020 soud nevyhověl pěti ze 48 návrhů.⁴⁹ Rychlá je i obrana proti průběhu prohlídky: úkony překračující její rozsah lze napadnout do sedmi dnů, soud rozhodne rovněž do sedmi dnů a vyhoví-li stížnosti, nelze takto získané důkazy použít ani v jiných řízeních vedených předsedou úřadu.⁵⁰

³⁹ § 48 odst. 1, 2 Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen.

⁴⁰ § 51 téhož zákona, stránky úřadu:

https://www.bundeskartellamt.de/SharedDocs/Publikation/DE/Sonstiges/Organigramm.pdf?__blob=publicationFile&v=33

⁴¹ § 51 téhož zákona.

⁴² § 73 téhož zákona.

⁴³ Čl. 3 Instellingswet Autoriteit Consument en Markt.

⁴⁴ Čl. 1:5, 6:4 Algemene wet bestuursrecht.

⁴⁵ Čl. 8:1 téhož zákona. Blíže třeba Rechtspraak:

<https://www.rechtspraak.nl/english/judicial-system-and-legislation/administrative-law/appeal-procedure-in-administrative-law>

⁴⁶ Čl. 29.1, 29.6 a 31.2 Ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

⁴⁷ Čl. 81.1, 81.3a téhož zákona.

⁴⁸ Srov. čl. 105na, 105da, 105m téhož zákona.

⁴⁹ Čl. 105n téhož zákona; ke stížnosti proti povolení srov. čl. 105n odst. 9 a čl. 105na téhož zákona. Data k úspěšnosti návrhů:

GAJEWSKA-LEITE, I. – MODZELEWSKA DE RAAD, M. Kontrola i przeszkazanie Prezesa UOKiK. Internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny, 2020, č. 4(9), s. 52.

⁵⁰ Čl. 105p ve spojení s čl. 105m odst. 2–5 téhož zákona.

Portugalsko

Autoridade da Concorrência (AdC)

Model: kolegiální • Správní instance: 1 • Soudní instance: 3

Úřad je kolegiální, tvoří jej tři členové včetně předsedy.⁵¹ Proti rozhodnutí se lze odvolat k soudu pro hospodářskou soutěž; i proti rozhodnutí tohoto soudu je přípustné odvolání.⁵² V právních otázkách je možné i mimořádné odvolání k Nejvyššímu soudu.⁵³

Rakousko

Bundeswettbewerbsbehörde (BWB)

Model: soudní (vyšetřovací orgán) • Správní instance: 1 • Soudní instance: 2

Jde o soudní model: úřad je pouze vyšetřovacím orgánem a podává návrhy k soudu. Správní rozhodnutí *de facto* nevydává; jeho výstupem jsou žaloby.⁵⁴ Meritorně tak rozhodují pouze soudy; řízení se koná před kartelovým soudem a vrchním kartelovým soudem.⁵⁵

Rumunsko

Consiliul Concurenței (CC)

Model: kolegiální • Správní instance: 1 • Soudní instance: 2

Rozhoduje kolegiální Rada, tvořená sedmi členy: předsedou, dvěma místopředsedy a čtyřmi poradci. Členy jmenuje prezident na návrh poradního sboru se souhlasem vlády a po slyšení kandidátů ve specializovaných parlamentních výborech.⁵⁶ Proti všem rozhodnutím je přípustné odvolání k Odvolacímu správnímu soudu v Bukurešti; možná je i kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu.⁵⁷

Řecko

Epitropi Antagonismou (Hellenic Competition Commission, HCC)

Model: kolegiální • Správní instance: 1 • Soudní instance: 2

Řecký úřad se skládá z 10 členů – předsedy, místopředsedy, šesti zpravodajů a dvou řadových členů. Předseda, místopředseda a zpravodajové jsou vysocí státní úředníci v hlavním pracovním poměru ke státu.⁵⁸ Plénium rozhoduje o tom, kterému senátu a s jakým zpravodajem se věc přidělí; samotný senát tvoří zpravodaj a další tři členové. Ve všech případech se rozhoduje většinou hlasů, v případě rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy úřadu, popř. předsedy senátu.⁵⁹ Opravný prostředek se podává k soudu, kde rozhoduje specializovaný senát; proti rozhodnutí soudu lze podat návrh na zrušení ke Státní radě.⁶⁰

⁵¹ Čl. 13 Estatutos da Autoridade da Concorrência.

⁵² Čl. 87 a 89 Lei n. 19/2012 de 8 de maio – Novo Regime Jurídico da Concorrência.

⁵³ Čl. 93 téhož zákona.

⁵⁴ § 2 Wettbewerbsgesetz.

⁵⁵ § 58 téhož zákona.

⁵⁶ Čl. 14 Legea concurenței nr. 21/1996.

⁵⁷ Čl. 19 odst. 7 téhož zákona.

⁵⁸ Čl. 12 Nomos 3959/2011 perí prostasias tou eleftherou antagonismou.

⁵⁹ Čl. 15 odst. 7 téhož zákona.

⁶⁰ Čl. 32 a 33 téhož zákona.

Slovensko

Protimonopolný úrad SR (PMÚ)

Model: kolegiální • Správní instance: 2 • Soudní instance: 2

Úřad je řízen předsedou; rozhodnutí v prvním stupni podepisuje místopředseda úřadu, o rozkladu ve druhém stupni však rozhoduje kolegiální rada o sedmi členech. Protože rozhodující (nadřízený) stupeň je kolegiální, jde o kolegiální model se dvěma správními instancemi; monokratický je pouze první stupeň, obdobně jako v České republice.⁶¹ Možný je i soudní přezkum ve správním soudnictví; jeho úprava je obdobná úpravě české (jedna instance a Nejvyšší správní soud rozhodující o kasační stížnosti).⁶²

Slovinsko

Javna agencija RS za varstvo konkurence (AVK)

Model: kolegiální • Správní instance: 1 • Soudní instance: 2

Radu tvoří ředitel a čtyři členové. O porušení pravidel hospodářské soutěže i o uložení peněžité správní sankce podniku rozhoduje v jednotném správním řízení kolegiální senát složený ze všech členů Rady, který rozhoduje hlasováním za přítomnosti nadpoloviční většiny všech členů. O přestupcích odpovědných fyzických osob rozhoduje ředitel. Správní odvolání zákon nepřipouští. Soudní přezkum probíhá ve dvou instancích: účastníci řízení se mohou obrátit žalobou na správní soud a proti jeho rozsudku podat kasační revizi k Nejvyššímu soudu.⁶³

Španělsko

Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia (CNMC)

Model: kolegiální • Správní instance: 1 • Soudní instance: 2

Rozhoduje kolegiální Rada, která se skládá z 10 členů; v soutěžních věcech rozhoduje její soutěžní senát (Sala de Competencia).⁶⁴ Vyšetřování vede organizačně oddělené Ředitelství pro hospodářskou soutěž (Dirección de Competencia), které meritorně nerozhoduje. Správní opravný prostředek existuje pouze proti úkonům vyšetřovacího orgánu, které způsobují újmu na právech dotčené osoby; rozhoduje o něm Rada.⁶⁵ Proti meritornímu rozhodnutí Rady je přípustný pouze soudní přezkum.⁶⁶ Rozhoduje o něm Národní soud (Audiencia Nacional),⁶⁷ příp. v rámci kasačního opravného prostředku i Nejvyšší soud.⁶⁸

Švédsko

Konkurrensverket (SCA)

Model: monokratický • Správní instance: 1 • Soudní instance: 2

V čele úřadu stojí generální ředitel. Do novely účinné od 1. března 2021 (provedení směrnice ECN+) rozhodoval o pokutách na návrh úřadu soud; nyní rozhoduje úřad sám a konečné rozhodnutí přijímá

⁶¹ § 13, 14 a 27 zákona č. 187/2021 Z. z., o ochrane hospodárskej súťaže.

⁶² Blíže § 7 a 11 zákona č. 162/2015 Z. z., Správny súdny poriadok.

⁶³ Zákon o preprečevanju omejevanja konkurence (ZPOmK-2): agentura vede jednotné správní řízení, v němž zjišťuje porušení a ukládá podniku administrativní sankci (čl. 79 a násl.; posuzování sankce čl. 92); o jednotlivých věcech ve správním řízení a o uložení sankce rozhoduje senát agentury (čl. 84); o přestupcích odpovědných fyzických osob rozhoduje ředitel. Soudní přezkum ve správním sporu — žaloba u Úpravního soudu, revize u Nejvyššího soudu.

⁶⁴ Čl. 14 Ley 3/2013 de 4 de junio.

⁶⁵ Čl. 47 Ley 15/2007 de 3 de julio, de Defensa de la Competencia.

⁶⁶ Čl. 48 téhož zákona.

⁶⁷ Čl. 11 odst. 1 písm. h) Ley 29/1998, de 13 de julio, reguladora de la Jurisdicción Contencioso-administrativa.

⁶⁸ Čl. 12 téhož zákona.

ředitel.⁶⁹ Zákon nezřizuje kolegiální rozhodovací orgán; interní funkce nezávislého přezkumu vyšetřování má jen podpůrnou roli a je podřízena přímo řediteli.⁷⁰ Přípustné je odvolání k Patentovému a obchodnímu soudu a dále k odvolacímu soudu, který věc projedná jen na základě povolení k přezkumu (*prövningstillstånd*).⁷¹

Rozhodovací pravomoc ředitele je vyvážena tím, že nejinvazivnější úkony zůstávají v rukou soudu. Místní šetření povoluje Patentový a obchodní soud; zkoumá důvodnost podezření, riziko zatajení důkazů i proporcionalitu zásahu.⁷² Tuto pojistku zákonodárce ponechal i při novele z roku 2021. Namítne-li dotčená osoba advokátní mlčenlivost, musí být dokument zapečetěn a předán soudu, který bez odkladu rozhodne, zda smí být do šetření zahrnut.⁷³

O ANALÝZE

Tuto srovnávací analýzu zpracoval spolek Lobbyio, z. s. Analýza mapuje institucionální podobu soutěžních úřadů všech 27 členských států Evropské unie ve dvou parametrech: kdo přijímá meritorní rozhodnutí a kolik existuje instancí přezkumu.

Analýza vznikla za podpory Aliance pro moderní stát, která propojuje dárce, experty, organizace a veřejnou správu. Podpora Aliance je zaměřena na projekty s významnými dopady v oblastech demokracie a bezpečnosti, moderní státní správy a efektivního hospodaření státu. Fond Aliance spravuje Nadace OSF.

Autor: **Věnek Bonuš**, právník, Lobbyio, z. s.

Dotazy: venek.bonus@lobbio.cz

31. 7. 2026 · lobbio.cz

⁶⁹ Kapitola 3 Konkurrenslag (2008:579); Konkurrensverket:

<https://www.konkurrensverket.se/konkurrens/tillsyn-arenden-och-beslut/sanktioner/konkurrensskadeavgift/>

⁷⁰ Konkurrensverket:

[\[\[https://www.konkurrensverket.se/en/about-us/organisation/\]{underline}}\]\(https://www.konkurrensverket.se/en/about-us/organisation/\)](https://www.konkurrensverket.se/en/about-us/organisation/), dále pak Riksdagen, bod 3. postuje:

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/betankande/konkurrensverkets-befogenheter_h801nu10/html/#_Toc62129172

⁷¹ Kapitola 4 § 16, kapitola 7 téhož zákona.

⁷² Kapitola 5 § 3 Konkurrenslag (2008:579); ustanovení odkazuje na kapitolu 2 § 1 (zakázané dohody) i § 7 (zneužití dominantního postavení). K prohlídce obydlí členů představenstva a zaměstnanců, která je přípustná jen u závažných porušení, srov. kapitola 5 § 5 téhož zákona.

⁷³ Kapitola 5 § 11 Konkurrenslag. Dotčená osoba má rovněž právo přizvat právního zástupce, přičemž úřad zásadně nesmí do jeho příchodu šetření zahájit (§ 9); součinnost si úřad nemůže vynutit sám, musí požádat exekuční orgán (§ 10).